

Eisen grondwerk renovatie Valkhofpark

V7 14 juli 2024

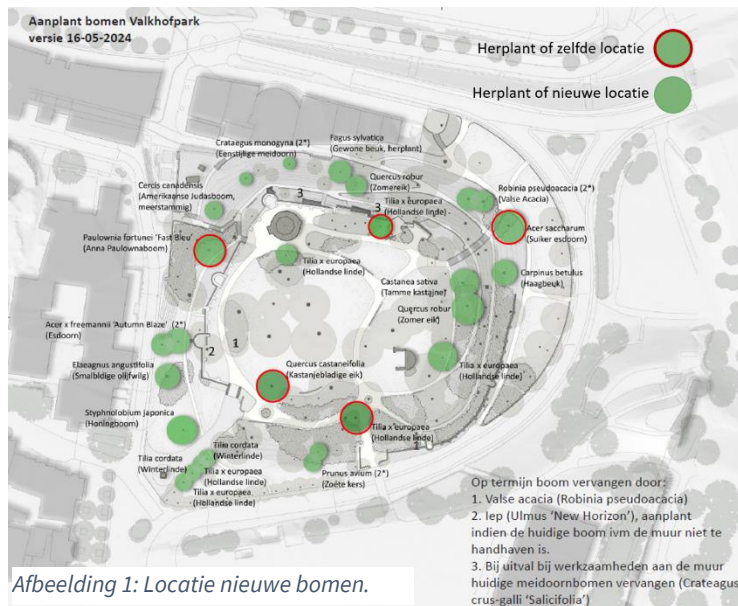
Voor de renovatie van het park Het Valkhof zal het onvermijdelijk zijn dat er ook grondwerk verricht moet worden. Vanwege de status van het park als archeologisch rijksmonument zal hier uiterst zorgvuldig mee omgegaan moeten worden. Er moeten afwegingen gemaakt worden tussen wat nodig is voor het werk en wat de beperkingen zijn die de status als archeologisch rijksmonument met zich meebrengen. Maar ook dat de werkzaamheden zo min mogelijk belastend zijn voor de bomen in het park. Daarom is in samenspraak met de ontwerpers en vertegenwoordigers van de afdeling Archeologie dit document opgesteld waarin we per voorziene handeling beschrijven wat de diepte van de ontgraving is en welke eisen we aan de uitvoering stellen.

Uitgangspunt is om het grondwerk tot een minimum te beperken om het archeologisch monument zo min mogelijk te verstoren. Maar ook wordt er rekening gehouden met de wortelpakketten van de bestaande en soms monumentale bomen.

Daarom volgen de nieuwe paden nauwgezet de contouren van de huidige paden. Uitzondering daarop zijn het pad naar de nieuwe hoofdingang dat gedeeltelijk over het zogenaamde olifantenpad loopt. Het nieuwe pad dat ten oosten van de Barbarossa ruïne wordt toegevoegd volgt het tracé van een pad dat bij de voorlaatste renovatie is verdwenen.

De kabels en leidingen t.b.v. de verlichting volgen voor zover mogelijk de bestaande kabels en leidingen tracés en daarbuiten voor een groot gedeelte de paden. In het midden van het park is ervoor gekozen om de kabel op de plek van een bestaande kabel te leggen om daarmee een aantal bomen te ontzien. Daar waar geen bestaande leidingtracés worden gebruikt, wordt tussen de verschillende verlichtingsarmaturen, de hoofdkabel en de evenementekabel een zo kort mogelijk tracé op een maximale diepte van 40 cm onder maaiveld aangehouden. De nieuwe tracés worden zoveel mogelijk onder de paden aangelegd waarbij er afstand wordt gehouden van het bestaande muurwerk. Waterleidingen en de VWP komen dieper te liggen in het bestaande kabel en leidingen tracé (zie tabel 1 voor meer toelichting).

Het aanbrengen van de Corten stalen keringen langs de paden wordt zoveel mogelijk gedaan door de platen te drukken, waardoor het grondwerk tot een minimum wordt beperkt. Alleen ter plaatse van de kroonprojectie bomen zal het eventueel nodig zijn de opsluiting in te graven om geen wortels te beschadigen. Dit kan pas in het werk exact worden bepaald. De hoogte van de platen wordt, indien nodig, aangepast aan de aanwezige wortels.

Afbeelding 1: Locatie nieuwe bomen.

De bomen zijn een essentieel onderdeel van het historisch monument Valkhof. Het streven is het huidige bomenbestand zoveel mogelijk te handhaven. Bij het opstellen van de renovatieplannen wordt geanticipeerd op de te verwachten uitval van bomen, daarom worden bomen met een beperkte levensverwachting vervangen en bomen bijgeplaatst om toekomstige uitval op te vangen zodat vorm en massa van het park in grote lijnen behouden blijft.

De op de tekening rood omrande bomen komen te staan op de plaats waar recent bomen zijn afgestorven of worden gerooid (zie afbeelding 1). De stobbe wordt gefreesd zodat er geen bodemverstoring buiten de

stamomtrek van de te rooien boom plaatsvindt, de wortels blijven in de grond en zullen op natuurlijke wijze vergaan. In het uitgefreesde deel wordt teeltaarde aangebracht en in deze aarde wordt de nieuwe boom geplant. Na uitvoerig overleg met de afdeling Stadsbeheer zijn we uitgenomen op een compromis voor de grote van de boomgaten. Daarnaast stelt de RCE ook eisen aan het formaat van de plantgaten. Met de RCE is daarom het compromis gemaakt om de plantgaten te verkleinen tot 120 x 120 x 90cm en daaromheen een strook van 30 cm en 30 cm diepte. Vanuit de afdeling beheer wordt geadviseerd, om de bomen een betere groeikans te geven, om plantgaten van 200 x 200 x 100 cm aan te brengen. Daaromheen komt dan nog een strook van 50 cm en 50 cm diep waarin extra voeding wordt aangebracht. Met het kader 'uitvoering met minimale verstoring van de ondergrond' worden de verkleinde plantgaten toegepast. Daarnaast zijn de plantgaten in de noordhelling gehalveerd in formaat vanwege de helling van het talud. In dit aan dit document toegevoegde Toelichting aan te planten bomen, staat een uitgebreidere bewegredenen achter het bomenplan.

Er is een combinatie kaart vervaardigd van de voorziene ontgravingen in combinatie met de bekende bodemverstoringen (zie "583008-Blad04 Boomgaten & archeologie Valkhofpark"). Voor al het grondwerk wordt een archeologisch PvE opgesteld waarin per locatie wordt aangegeven welke onderzoeksstrategie van toepassing is. Dit PvE moet goedgekeurd zijn door de gemeente Nijmegen en de RCE.

Indien behoudenswaardig in situ resten worden bedreigd door de geplande ingrepen dienen de ingrepen te worden aangepast. Er kan worden besloten dat de ingreep niet mogelijk is. Dit in overleg met het bevoegd gezag.

Ook verstoringen van de oppervlakte van de bodem dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden. Hiertoe worden zo licht als mogelijke voertuigen ingezet en dienen deze uitsluitend te rijden op de verharde paden of op een platenbaan. De rijplaten dienen te worden aangelegd op een moment dat de bodem stevig en droog is.

Om de wortels van de bestaande bomen te behoeden voor beschadigingen moet het grondwerk onder de kroonprojecties met uiterste voorzichtigheid worden uitgevoerd. De inzet van een zuigmachine wordt door de RCE afgewezen. Als alternatief moet binnen de contouren van de benodigde ontgraving, d.m.v. proefsleuven de ligging van de wortels worden vastgesteld. Bij de aanwezigheid van boomwortels moet het ontgraven handmatig gebeuren.

Indien er onvoorziene bodemingrepen noodzakelijk zijn, wordt dit direct gemeld bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en bij de deskundige archeologie namens het bevoegd gezag van de gemeente Nijmegen. In overleg met de RCE zal worden bepaald of de werkzaamheden kunnen plaatsvinden en hoe hiermee dient te worden omgegaan.

Bij het constateren van overtredingen of onvoorzien situaties die schadelijk kunnen zijn voor het bodemarchief, worden de desbetreffende werkzaamheden onmiddellijk stilgelegd. Overtredingen worden direct gemeld bij de RCE en bij de deskundige archeologie namens het bevoegd gezag van de gemeente Nijmegen.

De in dit document beschreven werkwijzen worden als eisen opgenomen in de aanbestedingsdocumenten. De aannemer zal hiertoe ook een plan van aanpak moeten indienen.

Voor alle voorziene grondwerkzaamheden is in de bijgevoegde lijst vastgelegd op welke wijze het uitgevoerd zal worden. De lijst verwijst voor een gedeelte naar de tekening "583008-Blad02-ontgravingstekening-V7".

Tabel; 1: Ontgravingsdieptes & onderbouwing Valkhofpark

nummering verwijst naar tekening 583008 blad02 – Ontgravingstekening V7

nr.	diepte	breedte	waarvoor	hoe	archeologie
verhardingen					
1	Grond losmaken tot 0,10 m -mv	tot 2m	T.p.v. te verwijderen olifantenpad aan westzijde van het park	Lostrekken grond met tanden van midden formaat graafmachine (10 ton) op banden. Er wordt in het cunet gereden. Eventueel overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: protocol toevalsvondsten
2a	Ontgraven tot 0,20 m - mv	variabel	T.b.v. aanbrengen halfverharding licht belast, t.p.v. bestaande verharding	Verwijderen verharding met mini-loader riekbak tot onderkant bestaande verharding. Vervolgens wordt met een midden formaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden de grond, zonder aanvullende verstoringen, ontgraven of vlak getrokken. Tot slot wordt de halfverharding licht belast aangelegd. Er wordt op de bestaande verharding en eventueel in het cunet gereden (zie tekening ontgraving detail 03_bestaand). overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: protocol toevalsvondsten in bestaand cunet anders archeologische begeleiding (AB); ter plaatse van tracé ringmuur: AB
2b	Ontgraven tot 0,20 m -mv	1 - 1,50 m	T.b.v. aanbrengen halfverharding licht belast, t.p.v. bestaand gras en/of grind.	Indien aanwezig verwijderen grindlaag met mini-loader riekbak of midden formaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden tot onderkant bestaande verharding. Vervolgens wordt de halfverharding aangelegd. Er wordt gewerkt met machines op rupsbanden en indien mogelijk vanuit bestaande (half)verharding (zie tekening ontgraving detail 04_bestaand). overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: AB

3	Ontgraven tot 0,25 -mv	Variabel	T.b.v. aanbrengen halfverharding zwaar belast, t.p.v. bestaande verharding	Verwijderen verharding met mini-loader riekbak tot onderkant bestaande verharding. Vervolgens wordt met een midden formaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden de grond ontgraven of minimaal vlak getrokken en verbreed. Rond boomwortels wordt eventueel handmatig ontgraven. Tot slot wordt de halfverharding zwaar belast aangelegd. Er wordt op de bestaande verharding en eventueel in het cunet gereden (zie tekening ontgraving detail 05_bestaand). Overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: protocol toevalsvondsten in bestaand cunet anders AB; langs ringmuur bij kapel en bunker: AB
4	Ontgraven tot 0,30 m - mv	Variabel	T.b.v. aanbrengen fundering entree park, t.p.v. bestaande verharding (kinderkopjes)	Verwijderen verharding met mini-loader riekbak tot onderkant bestaande verharding. Vervolgens wordt met een midden formaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden de grond ontgraven of minimaal vlak getrokken en verbreed. Rond boomwortels wordt eventueel handmatig ontgraven. Tot slot wordt de halfverharding zwaar belast aangelegd. Er wordt op de bestaande verharding en eventueel in het cunet gereden (zie tekening ontgraving detail 05_bestaand). Overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: protocol toevalsvondsten in bestaand cunet anders AB
5	Ontgraven tot 0,50 m - mv	0,50 m	T.b.v. aanbrengen Cortenstalen kantopsluiting langs de paden op de hellingen. Alleen daar waar het noodzakelijk (onder kroonprojectie) is i.v.m. aanwezige boomwortels	Alleen indien deze in de weg staat voor het nieuwe pad verwijderen van eventueel aanwezige houten of betonnen beschoeiing d.m.v. trekken met klein formaat graafmachine (6,5 ton) op rupsbanden. Inbrengen kering d.m.v. druk, keerwand bestaande uit cortenstalen plaat en staanders. Alleen t.p.v. aanwezige boomwortels zal het handmatig ontgraven noodzakelijk zijn, dit is pas in het werk exact te bepalen. De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf bestaand pad (zie tekening ontgraving detail 07_bestaand). Grond wordt ter plaatse weer verwerkt	Onder PvE

6	Ontgraven tot 0,60 m - mv	1 m	T.b.v. aanbreng trap Westzijde op de helling langs de Lindenberg	Langs de Lindenberg ontgraven talud met midden formaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden. Trapsgewijs verwijderen grond. Detail worden uitgewerkt (zie tekening ontgraving detail 02_bestaand). Overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: AB
7	Ontgraven tot 0,60 m - mv	Variabel	T.b.v. aanbrengen toegangspoort entree park zuidzijde, binnenzijde ringmuur zuidwestzijde en zuidwestelijke en westelijke torens	Verwijderen eventuele verharding/puin met middenformaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden. Er wordt op de bestaande grondslag gereden. Onder PvE. Overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park. Eventuele sporen en muurresten blijven in situ gespaard. Er zal een zichtbare scheiding zijn tussen oud en nieuwe werk.	Onder PvE: opgraven
8	Ontgraven tot 1,10 m - mv	tot 1,50 m	Grondwerk aan de buitenkant t.b.v. renovatie noordwestelijke hoektoren en verlaging pad langs NW- hoektoren	Verwijderen verharding met mini-loader riekbak tot onderkant bestaande verharding. Vervolgens wordt met een klein formaat graafmachine (6 ton) op rupsbanden de grond ontgraven. Er wordt op de bestaande verharding en eventueel in het cunet gereden. Onder PvE. Overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park.	Onder PvE: AB
9	Ontgraven tot 0,20 m - mv	Veldzijde tot 0,20 m; binnenzijde tot 2 m	T.b.v. aanbrengen verbeelding burchtmuren	Verwijderen eventuele verharding met mini-loader riekbak verwijderen. Vervolgens wordt met een midden formaat graafmachine (10 ton) op rupsbanden de grond ontgraven of vlak getrokken. Er wordt op de bestaande verharding en eventueel in het cunet gereden of gebruik gemaakt van rijplaten. Overblijvende grond, na zeven, verwerken in zuidzijde park	Onder PvE: AB

Kabels en leidingen

Ontgraven tot 0,40 -mv	0,50 m	t.b.v. verlichtingen kabels	tracé t.p.v. paden of al bestaande kabel tracés. Ontgraven met kleine graafmachine (6 ton) op rupsbanden. Uitkomende grond weer terugbrengen in sleuf	onder PvE: AB
Ontgraving tot 0,60 -mv	0,50 m	t.b.v. Evenementenkabels	Tracé t.p.v. paden of al bestaande kabel tracés. Ontgraven met kleine graafmachine (6 ton) op rupsbanden. Uitkomende grond weer terugbrengen in sleuf	onder PvE: AB
Ontgraven tot 1 m -mv	0,80 m	t.b.v. afvoerleiding vuilwater	tracé zoveel mogelijk t.p.v. paden of al bestaande kabel tracés. Ontgraven met kleine graafmachine (6 ton) op rupsbanden. Uitkomende grond weer terugbrengen in sleuf	onder PvE: AB
Ontgraven tot 1 m -mv	1,50 x 1,50 m	t.b.v. vuilwaterput	ontgraven met kleine graafmachine (6 ton) op rupsbanden. Uitkomende grond, na zeven verwerken in zuidzijde park	onder PvE: AB
Ontgraven tot 1m -mv	0,50 m	t.b.v. waterleiding	tracé volgt pad. Ontgraven met kleine graafmachine (6ton) op rupsbanden. Grond weer verwerken in sleuf	onder PvE: AB

Beplantingen

Ontgraven tot 0,5 en 1 m -mv	respectievelijk 0,5 en 2 m	nieuw te planten bomen	ontgraven met kleine graafmachine (6 ton) plantgat 120 x 120cm en 90 cm diep. Daar omheen een strook van 0,30m breed en 30 cm diep. Bomen met kluit van ø 1,20m maat 20/25. grond doormengen met 1/3 compost. Overblijvende grond (2 m ³ , na zeven, verwerken in zuidzijde park. Ontgraving afdekken met 7cm dikke mulchlaag	onder PvE: AB

Geen ontgraving	geen ontgraving	bestaande bomen	Rond de bestaande bomen wordt een 7 cm dikke mulchlaag aangebracht. In een cirkel van \varnothing 7 meter. Hier worden pendulawormen aan toegevoegd.	
Plantwerk	grond frezen	Oude beplanting wordt hier vervangen door nieuwe heesters/bodembedekkers	Oude struiken verwijderen, inschatting kluitomvang 40 cm. Zandgrond blijft op dezelfde locatie. Grond wordt 20 cm gefreesd en met compost doormengt. De compostsoort afstemmen op het soort beplanting. Nieuwe kleine heesters worden aangelegd en bodembedekkers (potmaat 9cm) maximaal 50 cm diep. Grond spoelt hierdoor niet uit en onkruid wordt tegengegaan. De werkzaamheden worden handmatig uitgevoerd door een gespecialiseerd bedrijf.	onder PvE: protocol toevalsvondsten; achter ringmuur W- en N-zijde en ter plaatse van tracé ringmuur elders: AB
Verwijderen beplanting	geen grondwerk	Oude beplanting wordt weggehaald geen nieuwe beplanting	Het betreft hulst en klapbessen die worden bijgehouden door de gemeente. De verwachte kluit zit op ca. 40 a 50 cm diep. De kluit wordt handmatig verwijderd en de zandgrond blijft op de locatie. Er wordt geen grond verwijderd	onder PvE: protocol toevalsvondsten; achter ringmuur W- en N-zijde en ter plaatse van tracé ringmuur elders: AB
Plantwerk		nieuwe heestervakken	Grond wordt 6 cm gefreesd en met compost doormengt. Compost afstemmen op plantsoort. Het planten van potten C2 liter, maximaal 50 cm diep. Werkzaamheden gebeuren handmatig. Er wordt geen grond verwijderd.	onder PvE: protocol toevalsvondsten; achter ringmuur W- en N-zijde en ter plaatse van tracé ringmuur elders: AB

Plantwerk	grond frezen	nieuwe vaste planten	Grond wordt 30 cm gefreesd en met compost doormengt. Het planten van potten P9 cm, maximaal 30 cm diep. Werkzaamheden gebeuren handmatig. Er wordt geen grond verwijderd. Afstemmen op of het wel of geen oud plantvak is.	onder PvE: protocol toevalsvondsten; achter ringmuur W- en N-zijde en ter plaatse van tracé ringmuur elders: AB
Plantwerk	geen ontgraving	planten stinzen bolletjes	planten op 10 - 15 cm diepte. Werkzaamheden gebeuren handmatig. Er wordt geen grond verwijderd	onder PvE: protocol toevalsvondsten
Verwijderen bestaande beplanting	geen ontgraving	verwijderen bomen / opschot op de hellingen	stammen worden vlak onder maaiveld afgezaagd. De stobben worden beheermatig klein gehouden	onder PvE: protocol toevalsvondsten
Verwerken uitkomende grond				
Verwerken in park	geen ontgraving	vrijgekomen bij ontgraving elders in het park	Alle overblijvende grond wordt gezeefd i.v.m. de eventuele aanwezigheid van archeologische artefacten. Dit per locatie doen zodat de vindplaats vastgesteld kan worden. Hiervoor zal de grond in een tijdelijk depot worden gezet.	onder PvE
Afvoeren	geen ontgraving	vrijgekomen bij ontgraving elders in het park	Alle overblijvende grond wordt gezeefd i.v.m. de eventuele aanwezigheid van archeologische artefacten. Dit per locatie doen zodat de vindplaats vastgesteld kan worden. Hiervoor zal de grond in een tijdelijke depot worden gezet.	onder PvE

Toelichting aan te planten bomen

Onder het kappen van de bomen in het Valkhofpark verstaan we het omzagen van de boom op maaiveldhoogte. Deze werkzaamheden vallen onder de vergunning “rooien van de bomen Valkhofpark” (W.Z23.109670.01). Binnen deze vergunning worden géén grondwerkzaamheden uitgevoerd en de wortels van de bomen blijven intact. Het graven van de boomgaten en het incidenteel uitvrezes van de boomwortels valt onder de vergunning “restaureren en renoveren Valkhofpark oa” (W.Z23.109671.01): .

Ten behoeve van het archeologische verantwoording voor het Valkhofpark is het van belang om te weten waarom en op welke wijze de bomen zullen worden aangeplant. Aan de hand van de vragen van de archeoloog zal antwoordt gegeven op de noodzaak om bomen aan te planten.

In het Valkhofpark zijn de laatste jaren diverse bomen gestorven en een aantal bomen verkeert in een slechte conditie. Naast het vervangen van gestorven of slechte bomen is bij de restauratie gekeken naar de belevingswaarde van het park en de toekomstbestendigheid van het bomenbestand. Om het karakter van het park en dus de monumentale waarde te behouden en te verstevigen is aanplant van bomen noodzakelijk. In overleg met de RCE kan, teneinde archeologische waarden te beschermen, worden afgeweken van de exacte locatie van de aanplant van een boom.

1. Waarom is de ingreep op de bewuste plek noodzakelijk?

Antwoord:

De bomen zijn een essentieel onderdeel van het historisch monument Valkhofpark. De bomen vormen een belangrijke drager van de parkaanleg en zorgen voor schaduw en een aangenaam verblijfsklimaat. Inherent aan bomen is dat hun leven eindig is, ze worden ziek of waaien om. In de loop der jaren zijn er telkens – vaak noodgedwongen- bomen gerooid en weer nieuwe aangeplant. Voor de historische- en de ‘groen’ beleving is het van groot belang dat de monumentale bomen op het plateau zo lang mogelijk worden behouden.

Het streven is om het huidige bomenbestand zo veel mogelijk te behouden. Waar nodig worden bomen met een levensverwachting van kleiner dan vijf jaar vervangen. Daarnaast zullen op zorgvuldig gekozen plekken nieuwe bomen worden aangeplant om het bomenbestand aan te vullen en te anticiperen op uitval van minder gezonde bomen, zodat vorm en massa van het park in grote lijnen behouden blijven. (uit: Bijlage toelichting Definitief ontwerp Valkhofpark, blz. 287)

Voor het bomenplan wordt verwezen naar Bijlage nr. 10 van het bijlagenboek van het document Restauratie en Renovatie Valkhofpark.

Als bijlage zijn passages aangehaald uit het document Restauratie en Renovatie Valkhofpark, Toelichting op het ontwerp. Deze passages geven aan waarom juist op deze plek bomen worden gepland of vervangen.

2. Is er voldoende gekeken naar meer archeologievriendelijke alternatieven?

Antwoord: het alternatief is:

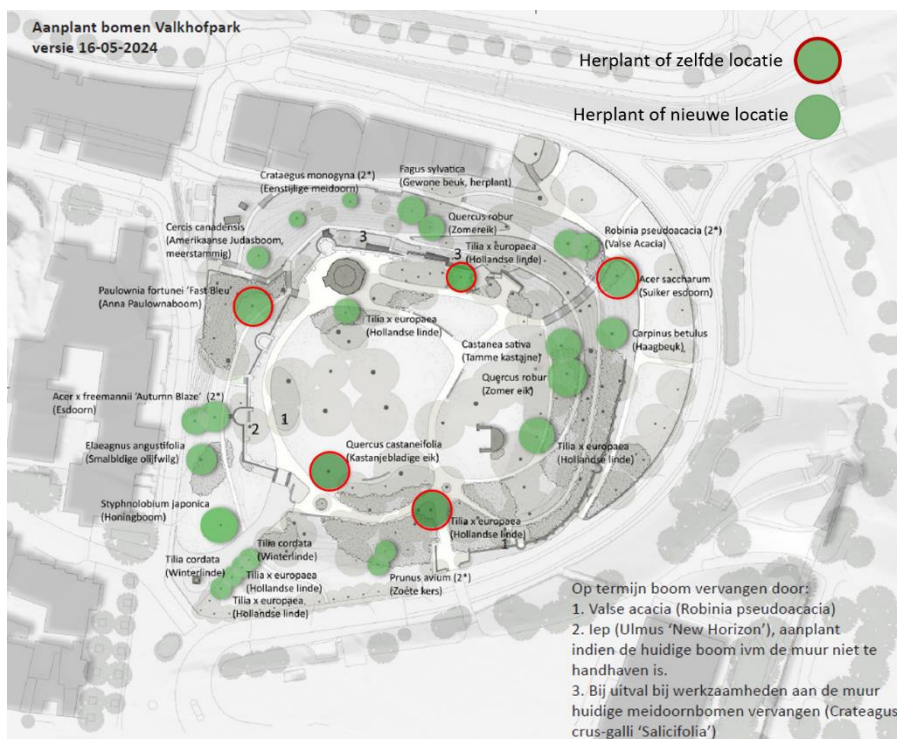
1. Maatwerk op de plek; tot een paar meter van de aangegeven locatie, afhankelijk van de boom en positionering in het park. Dit is alleen mogelijk in overleg en instemming van de RCE;
2. Geen bomen aanplanten; alleen dit is vanwege het behoud van het park, voor de restauratie geen alternatief.

3. Hoe wordt de ingreep uitgevoerd en wat is de oppervlakte?

Antwoord:

Afgestorven/gerooide bomen

De rood om omrande bomen komen te staan op de plaats waar recent bomen zijn afgestorven of worden gerooid. De stobbe wordt gefreesd, de wortels blijven in de grond en zullen op natuurlijke wijze vergaan. In het uitgefreesde deel wordt teeltaarde aangebracht en in deze aarde wordt de nieuwe boom geplant.

Aan te planten bomen

Voor de aan te planten bomen worden een boomgaten gegraven van 120 bij 120 centimeter meter en 90 cm diep. Daar omheen komt een strook van 0,30m breed en 30 cm diep. Dit gat wordt gevuld met teeltaarde. Het formaat van de plantgaten in het noordelijke talud zijn gehalveerd i.v.m. de steile helling.

4. Ten aanzien van de te verplaatsen bomen (taxussen nrs. 115,116,117); kunnen deze behouden blijven en zijn er alternatieven?

Antwoord:

Van wege de aanpassingen aan de westhelling (grastribune, nieuw pad en nieuwe plantvakken) kunnen de bomen niet behouden blijven.

Bij voorkeur worden de taxussen verplant omdat de gemeente Nijmegen spaarzaam met bestaande bomen om wil gaan en deze bomen behoudenswaardig zijn. Als dit niet wordt toegestaan is het alternatief de bomen te rooien en de stobben te frezen, maatschappelijk/politiek een minder gewenste optie.

Bijlage motivatie aan te planten bomen

Uit: Restauratie Valkhofpark en renovatie Valkhofpark, Toelichting definitief ontwerp

Plateau, blz. 97

Om het lommerrijke karakter van het park zo veel mogelijk te behouden wordt gekozen om de bomen die een levensverwachting van minder dan 5 jaar hebben op termijn te vervangen, zie bijlage 10 op pagina 274. Bijvoorbeeld de paardenkastanjes (Paardenkastanjes, nr. 15 en 16). Deze worden op korte termijn vervangen (eerst nr. 16, een paar jaar later nr. 15). Hier wordt, in verband met de kastanjabloedingsziekte, gekozen om een ander soort terug te planten: een Trompetboom (*Catalpa bignonioides*). Het is een beeldbepalende forse boom met groot blad en een opvallende bloeiwijze. De linde (nr. 20) nabij de brug over de Voerweg is sterk afgetakeld maar wordt om ecologische reden nog in situ behouden. Als deze onveilig wordt, wordt deze gekapt en vervangen door een nieuwe linde (*Tilia x europaea*).

Noordhelling, blz. 127

Langs de muur staan een aantal meidoorns die met hun grillige groeivorm een mooi beeld vormen tegen de burchtmuur. De boompjes die gesneuveld zijn of gaan verdwijnen tijdens de restauratie van de muur worden teruggeplaatst.

Oosthelling, blz. 139

Op deze helling staan oude en forse bomen. Enkele bomen hebben een verminderde conditie. Langst het tracé van de oude burchtmuur, waar nog enkele muurbrokken nét zichtbaar zijn, is er ruimte om enkele bomen bij te planten, met oog op verjonging van het bomenbestand. Als de grote, beeldbepalende Es (*Fraxinus excelsior*, nr. 87) uitvalt, ontstaat hier een gat in de beplanting. Met de aanplant van nieuwe bomen wordt hierop geanticipeerd. Gekozen wordt voor robuuste inlandse soorten van de 1e orde. Toe te voegen bomen: tamme kastanje (*Castanea sativa*), zomereik (*Quercus robur*) en haagbeuk (*Carpinus betulus*).

Onderaan de gemetselde trap is een boom uitgevallen. Hier wordt een gele gleditsia (*Gleditsia triacanthos* 'Sunburst') aangeplant. Deze boom heeft een hoge sierwaarde door zijn fijne gele blad en accentueert, samen met het bloemperk, de entree van het park aan deze zijde. Met de plaatsing ervan wordt rekening gehouden met de zichtlijnen naar de Lindenberghaven en de Waalbrug.

Zuidhelling, blz. 145

Op de helling worden er, ter verhoging van de sierwaarde, bij de bestaande zoete kers (nr. 7) twee zoete kersen (*Prunus avium*) bijgeplant. Door het herstellen van het 'Straalmanlaantje' wordt de verbinding met de stad stevig aangezet. De bomenrij van lindes (*Tilia x europaea*) begeleiden fysiek en visueel de bezoeker naar het park. De eerste aanzet is inmiddels gerealiseerd en wordt doorgezet het park in tot aan de bestaande beplanting.

Westhelling, blz. 149

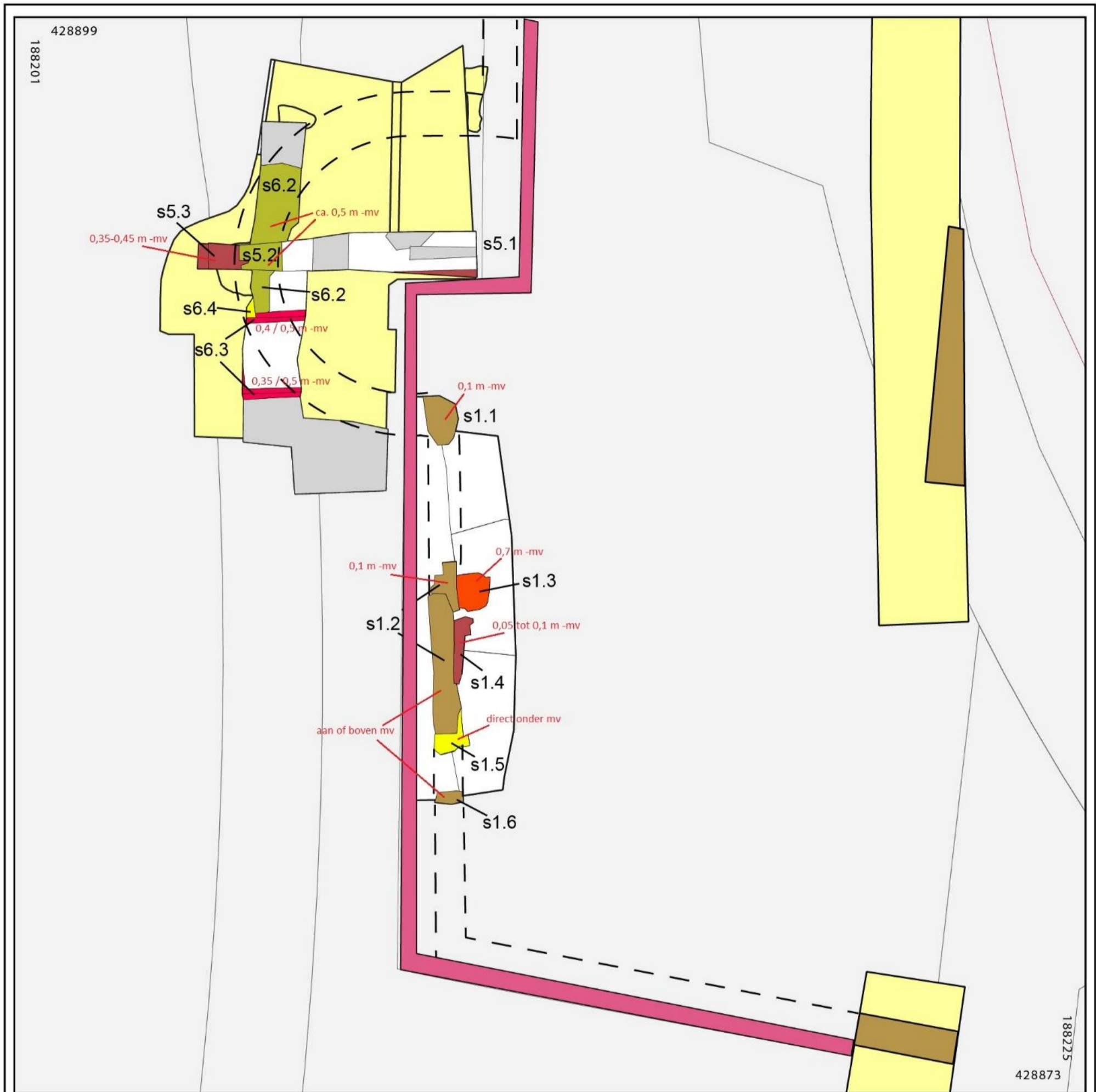
Een deel van de bestaande heesterbeplanting wordt verwijderd. De clumb (bomengroep) met taxussen (115, 116 en 117) wordt vanwege het zicht op het park verwijderd. Onderzocht wordt of deze te verplanten zijn. Bij de trappartij bij de entree aan de westzijde is een boom uitgevallen (nr. 64), hier wordt een boom teruggeplaatst.

Vanwege de sierwaarde is gekozen voor een Anna Paulownaboom (*Paulownia tomentosa*).

Naast de grastribune/amfitheatertrap worden amberbomen (*Liquidambar styraciflua*) toegevoegd. Deze hebben een mooi herfstbeeld en geven hierdoor een extra dimensie aan de intensief gebruikte wandelroute van en naar de Waalkade.

Bij de entree staat nu een Anna Paulownaboom (*Paulownia tomentosa*) met een sterk verminderde conditie. Deze zal binnen enkele jaren moeten worden vervangen. Vanwege de windgevoeligheid van deze soort wordt gekozen voor een andere soort, eveneens met een hoge sierwaarde: honingboom (*Stynolophium japonica*).

Diepte t.o.v. maaiveld bouwsporen zuidwestzijde (Va21 werkputten 1. 5 en 6)

Legenda

□ werkputten Va21	■ bakstenen muurwerk met IJsselstenen
■ werkputten oud onderzoek	■ blok mergel
■ resten tufstenen muurwerk	■ recente verstoring
■ uitbraakspoor tufstenen fundering	■ tuinmuur
■ bakstenen muurwerk	□ reconstructie tufstenen ringmuur en muurtorenk
■ bakstenen muurwerk met mergel	

